

Samenvatting derde gespreksavond in de Oase

Vooraf

Ook de derde bezinningsavond kenmerkte zich door een open geloofsgesprek van hart tot hart. Opnieuw waren rond de 40 personen aanwezig. De hier geschetste hoofdlijnen zijn gebaseerd op de verzamelde resultaten van de derde gespreksavond in de Oase, en gelden dus voor de groep die daar aanwezig was. In hoeverre deze groep representatief is voor de hele wijkgemeente blijft de vraag, waardoor het moeilijk is om de lijnen algemeen geldig te verklaren voor de hele wijkgemeente.

Inhoud

De groep van 30-56 jaar benoemt explicieter het geloof in de verzoening door Jezus' kruisdood en zijn lichamelijke opstanding, Gods almacht, drie-eenheid etc. Een deel van de ouderen heeft juist bewust afscheid genomen van deze thema's. Als het gaat om de Bijbel zie je echter dat praktisch alle respondenten vragen hebben bij een 'van-kaft-tot-kaft' geloof, zij het in verschillende gradaties. Waar de (jong)volwassenen vragen hebben bij de historiciteit van het scheppingsverhaal, is voor sommige ouderen de hele bijbel min of meer symbolisch. Je zou voorzichtig kunnen concluderen dat als het om de inhoud gaat de oudere generatie meer 'geseculariseerd' is dan de (jong)volwassenen die actief bij geloof en kerk betrokken zijn.

Eredienst

Samenzang, verkondiging en gebed zijn de – wellicht niet al te verrassende – kernelementen van de eredienst volgens de respondenten. Opvallender is dat hier minder aan leeftijd te relateren valt dan bij de inhoud. Samenzang of lofzang worden genoemd door een breed samengestelde groep van 45-81 jaar. Een (goede!) preek en gebed door breed samengestelde groepen van respectievelijk 31-80 en 38-80 jaar.

Als het om de invulling van deze drie kernelementen gaat scheiden zich de wegen, waarbij ook deze splitsing niet eenvoudig aan leeftijd te relateren is. Samenzang betekent voor de een zingen uit het (nieuwe) liedboek, voor een ander meer ruimte voor andere genres van praise-liederen tot psalmen in de oude berijming.

De preek is weliswaar belangrijk, maar dan moet hij wel uitdagen, inspireren, verdiepen en actualiseren, en de dominee moet écht zijn, geloven in wat hij/zij zegt.

Gebed wordt door velen belangrijk gevonden, maar niet in iedere vorm. Een breed samengestelde groep stoort zich aan de vele en/of lange gebeden in de huidige orde van dienst in de Oase (7 respondenten, 48-81 jaar).

Er is vanuit alle leeftijdsgroepen (26-80 jaar) verzet tegen het verplichte of dwangmatige karakter van diverse liturgische zaken (oecumenisch leesrooster, vaste orden van dienst, avondmaalsliturgie/ritueel, lied van de week vóór de dienst). Naast het expliciete verzet van deze groep ('afschaffen') geven nog eens 8 anderen aan dat dit soort dingen voor hen niet belangrijk is (opnieuw een breed samengestelde groep van 34-81 jaar). Er is brede behoefte aan meer liturgische vrijheid. Daartegenover staan enkele vooral oudere respondenten die expliciet aangeven dat ze juist goed gedijen bij de huidige vorm van de viering.

Vier hoofdzakelijk jongere respondenten verlangen naar meer interactie of dialoog in de eredienst (26-64 jaar).

Ook vier respondenten willen meer ruimte voor (persoonlijke) levensverhalen in de eredienst (48-80 jaar).

Gemeente

‘Omzien naar elkaar’ vormt voor een grote en breed samengestelde groep respondenten het onopgeefbare hart van het huidige gemeente-zijn (22 maal, 26-80 jaar). Tel daarbij nog het 7 maal genoemde koffiedrinken na de dienst en het beeld is dat van een gemeente die de onderlinge ontmoeting en zorg bovenaan plaatst. Ter vergelijking: de zondagse eredienst wordt maar 3 maal als onopgeefbaar genoemd. Een enkeling mist juist het omzien naar elkaar, of het effect daarvan. Andere niet los te laten aspecten en functies van de huidige gemeente worden zelden meer dan eenmaal genoemd.

(Jong)volwassen gemeenteleden missen in de gemeente het inhoudelijke geloofsgesprek (5 maal, 26-58).

Zo’n zesmaal (53-80 jaar) wordt gepleit voor diverse vormen van ‘naar buiten gericht zijn’ of ‘beter aansluiten bij het actuele maatschappelijk debat’.

Bij de vraag naar wat beter afgeschaft kan worden in de gemeente klinken opnieuw enkele concrete wensen met betrekking tot de eredienst. Daarnaast worden een ‘nee-cultuur’ en ‘slachtofferdenken’ beide eenmaal genoemd.

Voorzichtige conclusies en aanbevelingen:

1. Wil de Oase ook een gemeente blijven voor de groep van 55 jaar en jonger, dan zal er meer gedaan moeten worden aan inhoudelijk geloofsgesprek, binnen en buiten de eredienst. Van de groep 55- zelf mag hierin een initiërende en actieve rol verwacht worden.
2. Er is behoefte aan actuele, uitdagende en verdiepende verkondiging, waarin het Bijbelverhaal niet nog eens wordt geparafraseerd, maar waarin de vraag centraal staat – en beantwoord wordt – wat dit Bijbelgedeelte betekent voor ons leven hier en nu. Dit raakt het predikantsprofiel (en dat van gastpredikanten).
3. Ook is er behoefte aan meer vrijheid in de liturgische vormgeving van de erediensten. Wel is het zo dat de concrete wensen ten aanzien van die vormgeving sterk uiteenlopen. De uitdaging is hier om meer vrijheid en variatie aan te brengen, zonder te vervallen tot ‘elk wat wils’. Ook moet de uiteenlopende beleving van de liturgie gethematiseerd blijven worden in gesprekken in de gemeente. Alleen dan wordt wederzijds begrip gevoed en kunnen breed gedragen ideeën ontstaan voor nieuwe liturgische vormen. Een terugkeer naar eenvoud, met name in de (hoeveelheid) gebeden en responsies, maakt deel uit van de gewenste liturgische verandering.
4. ‘Omzien naar elkaar’ vormt het pastorale hart van de gemeente. De kerkenraad doet er goed aan om te zoeken naar vormen van ‘omzien naar elkaar’ die ook in een vergrijzende gemeente vol te houden zijn. Daarbij moet uitgedragen worden dat pastoraat een taak is en blijft van de hele gemeente, en niet van de ambtsdragers alleen.
5. Het risico van een ‘pastorale gemeente’ is dat haar blik beperkt blijft tot wat binnen de eigen wijkgemeente gebeurt. Uitdaging is om over de grenzen van de eigen wijkgemeente te blijven kijken zonder dat dit aan een niet te bemensen scala van diaconale en missionaire activiteiten wordt gekoppeld. Er moet gekozen worden.
6. Verdere samenwerking met andere (wijk)gemeenten in POR, PGZ, of oecumenisch verband ligt voor de hand om efficiënt te werken en elkaar te inspireren.